

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
POZNÁMKA KE VZNIKU PUBLIKACE	9
1 ÚVOD	11
2 CIVILNÍ (POLITICKÉ) ŘÍZENÍ A DEMOKRATICKÁ KONTROLA ARMÁDY	15
2.1 POLITICKÉ ŘÍZENÍ A KONTROLA ARMÁDY V DOBĚ KOMUNISTICKÉHO REŽIMU	15
2.2 SITUACE OD LISTOPADOVÉ REVOLUCE DO ROZDĚLENÍ FEDERACE	16
2.3 VÝVOJ PO VZNIKU SAMOSTATNÉ ČR A AČR	19
2.3.1 Vztahy mezi civilním řízením a velením armády	19
2.3.2 Postavení armády ve společnosti	21
3 REFORMNÍ KONCEPCE A JEJICH DOPAD NA VÝVOJ ORGANIZACE A POČETNÍCH STAVŮ ARMÁDY	23
3.1 DĚDICTVÍ STUDENÉ VÁLKY	23
3.2 SITUACE V LETECH 1990 – 1992	24
3.2.1 Stažení sovětských jednotek	24
3.2.2 Smlouva o konvenčních ozbrojených silách v Evropě	25
3.2.3 Koncepce výstavby Československé armády do konce roku 1993	26
3.2.4 Vojenská doktrína ČSFR	27
3.3 ROZDĚLENÍ ARMÁDY ČSFR	27
3.4 VZNIK ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY A JEJÍ TRANSFORMACE PODLE KONCEPCE VÝSTAVBY DO ROKU 1996	29
3.4.1 Organizační struktura AČR k 1. 1. 1993	29
3.5 TRANSFORMACE AČR DO ROKU 1996	30
3.6 VÝVOJ SITUACE V LETECH 1997 – 1999	32
3.7 KONCEPCE VÝSTAVBY REZORTU OBRANY Z ROKU 1999	34
3.7.1 Hodnocení stavu AČR	34
3.7.2 Výstavba rezortu obrany	35
3.7.3 Zabezpečení výstavby rezortu obrany	37
3.8 KONCEPCE VÝSTAVBY PROFESIONÁLNÍ ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY A MOBILIZACE OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY Z LET 2002 A 2003	38
3.8.1 Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky (listopad 2002)	38
3.8.2 Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracovaná na změněný zdrojový rámec (listopad 2003)	38
4 PERSONÁLNÍ A SOCIÁLNÍ POLITIKA	43
4.1 SITUACE V POREVOLUČNÍM OBDOBÍ	43
4.1.1 Personální změny	43

4.1.2	Zhoršená sociální situace vojáků z povolání	44
4.1.3	Hlavní příčiny odchodu mladších vojáků z povolání z armády	44
4.1.4	Situace ve vojenském školství	46
4.1.5	Nedostatky v legislativní oblasti	46
4.1.6	Zvyšování úsilí o zlepšení podmínek života v armádě	47
4.2	POZITIVNÍ DOPAD PŘÍPRAVNÉ FÁZE A ČLENSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V NATO	48
4.3	KRITICKÉ HODNOCENÍ SITUACE V PERSONÁLNÍ A SOCIÁLNÍ OBLASTI PO ROCE 2000	49
4.4	UKONČENÍ VŠEOBECNÉ VOJENSKÉ POVINNOSTI A PŘECHOD K PROFESIONÁLNÍ ARMÁDĚ	50
4.4.1	Transformace vzdělávacího a výcvikového systému	51
5	MEZINÁRODNÍ VOJENSKÁ SPOLUPRÁCE A ZAČLENĚNÍ ČR DO NATO A EU	52
5.1	ÚČAST V MÍROVÝCH MISÍCH A OPERACÍCH (OSN, OBSE, EU, ZEU A NATO)	53
5.2	REGIONÁLNÍ VOJENSKÁ A BEZPEČNOSTNÍ SPOLUPRÁCE V RÁMCI VISEGRÁDSKÉHO USKUPENÍ	54
5.3	ZAPOJENÍ DO ASISTENČNÍCH PROGRAMŮ NATO A DVOUSTRANNÁ SPOLUPRÁCE S ČLENSKÝMI ZEMĚMI ALIANCE	55
5.3.1	Partnerství pro mír (PfP)	55
5.3.2	Program společného kontaktního týmu (JCTP)	55
5.3.3	Dvoustranná vojenská spolupráce s členskými státy NATO	56
5.4	ZAPOJOVÁNÍ AČR DO SPOLEČNÝCH VOJENSKÝCH JEDNOTEK	59
5.4.1	NATO	59
5.4.2	Projekty Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP)	60
6	EKONOMICKÉ ŘÍZENÍ REZORTU OBRANY	62
6.1	PROBLÉMY EKONOMICKÉ TRANSFORMACE REZORTU OBRANY	62
6.2	VOJENSKÉ VÝDAJE	63
6.3	AKVIZIČNÍ POLITIKA	66
7	OBRANNÝ PRŮMYSL	70
7.1	HLAVNÍ RYSY ČESKOSLOVENSKÉ ZBROJNÍ VÝROBY V DOBĚ STUDENÉ VÁLKY	70
7.2	POSTAVENÍ ZBROJNÍ VÝROBY PO ROCE 1989 DO ROZDĚLENÍ FEDERACE	71
7.3	CHARAKTERISTIKA ZBROJNÍ VÝROBY OD ROZPADU FEDERACE DO SOUČASNOSTI	72
7.4	KONTROLA OBCHODU SE ZBRANĚMI, VOJENSKÝM MATERIÁLEM A MATERIÁLEM „DVOJÍHO POUŽITÍ“	74
7.4.1	Ruční a lehké zbraně	75
7.4.2	Protipěchotní miny	76
8	ARMÁDA A OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	77
8.1	POSTOJ VELENÍ ARMÁDY A PŘIJÍMANÁ OPATŘENÍ PO ROCE 1989	77

8.2	NĚKTERÉ EKOLOGICKÉ VNITROSTÁTNÍ AKTIVITY ARMÁDY A JEJÍ ZAPOJENÍ DO MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V 90. LETECH	79
8.3	ODSTRAŇOVÁNÍ EKOLOGICKÝCH ŠKOD PO ODSUNU SOVĚTSKÝCH JEDNOTEK	80
8.4	VOJENSKÉ VÝCVIKOVÉ PROSTORY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	80
9	ZÁVĚRY	83
9.1	Hlavní shodné rysy transformačního vývoje v zemích střední a východní Evropy	84
9.2	Odlíšnosti transformačního vývoje v Československé a České republice ve srovnání s některými dalšími státy	84
9.3	Hodnocení oblasti obranné politiky	86
9.3.1	Civilní (politické) řízení a demokratická kontrola armády	86
9.3.2	Reformní koncepce a jejich dopad na vývoj organizace a početních stavů armády	87
9.3.3	Personální a sociální politika	88
9.3.4	Mezinárodní vojenská spolupráce a začlenění ČR do NATO a EU	88
9.3.5	Ekonomické řízení rezortu obrany a obranný průmysl	89
9.3.6	Armáda a ochrana životního prostředí	89
9.4	Překonání důsledků studené války v obranné politice Československé a České republiky	90
10	SEZNAM LITERATURY	93
	PŘÍLOHY	99
1	České zkratky	100
2	Anglické zkratky	102
3	Přehled základních pojmů	104
4	Organizační struktura AČR (1995)	107
5	Organizační struktura AČR (31. 12. 2004)	108
6	Tabulky	109
P6 – 1	Základní koncepční dokumenty obranné a bezpečnostní politiky a reformy výstavby československé armády (1989 – 1993) a AČR (1993 – 2006)	110
P6 – 2	Účast jednotek ČSLA/AČR v mezinárodních operacích (1990 – 2006)	112
P6 – 3	Hlavní mezníky průběhu začleňování České republiky do NATO	113
P6 – 4	Orientační hodnoty vývozu a dovozu vojenského materiálu (1987 – 2003)	114
P6 – 5	Reálné a plánované snižování počtu posádek a dislokačních míst (1989 – 2006)	115
P6 – 6	Vývoj skutečných početních stavů AČR (1993 – 2005)	116
P6 – 7	Vybrané údaje z plnění závazků ČSFR a ČR ze smlouvy S-KOS (1990 – 2005)	117
P6 – 8	Hlavní projekty vyzbrojování v oblasti movitého majetku (2004)	118
P6 – 9	Ministři obrany (1989 – 2007)	120